

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

546. Quæ beneficia reserventur per regulam 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

Sede Episcopali, Ecclesie proventus administrare, beneficiaque ipso facto vel jure vacantia, quamdiu Ecclesia pastore suo viduata, conferre, fundareque se in hoc Gallos antiquissima consuetudine, & Pontificum indulgentia ac privilegio, ob ingentes donationes & fundationes Ecclesiarum ab eorum Regibus factas. citatque *ibidem* plures, qui de hoc Regalium jure scripserunt.

Questio 546. Quae beneficia reserventur per regulam tertiam?

1. Respondeo primo: reservantur omnes dignitates majores post pontificiales in Ecclesiis Cathedralibus, etiam Metropolitanis & Patriarchalibus, nec non valorem 10. florenorum auri communi aestimatione excedentes principales in Collegiatis Ecclesiis.

2. Circa quod observandum primo, quod dum dicuntur reservari omnes dignitates majores in Cathedralibus, & omnes principales in Collegiatis, tunc omnes respiciat pluralitatem Ecclesiarum, non vero pluralitatem dignitatum majorum vel principalium ejusdem Ecclesie, esto plures sint in eadem Ecclesia, quae sint & vocentur majores vel principales. Ita ut reserventur, etiam si sit unica dignitas major in Cathedrali, & principalis in Collegiata. *Garc. p. 5. c. 1. n. 264. Castrop. p. 19. n. 13. citans Barb. de potest. Episcopi. alleg. 57. n. 200. & Gonz. gl. 21. n. 7.* Quod si tamen in eadem Ecclesia essent duae vel plures dignitates aequae praecipuae ac principales, omnes censentur hanc reservatione comprehensa; cum non appareat ratio, cur potius unam, quam aliam afficiat. *Garc. ubi ante. n. 201.*

3. Secundo observandum, intrare hanc reservationem in dictis Ecclesiis, esto in iis non sit, nisi unica dignitas. *Garc. n. 267. Castrop. n. 4. Lott. l. 2. q. 33. n. 30.* dicens, hanc sententiam hodie dum esse receptiorem & tenendam. citant hi tres Simon, q. 85. n. 4. Gonz. gl. 9. §. 4. n. 18. & Rotam in una *Turritana Archiepiscopatus. 7. Maji 1574.* contra *Gomes. de respectivis. n. 46. & Zerol. in pr. P. 1. v. dignitas. §. 1. Mandos. Card. Felin. Milis.* & alios, quos citat *Chok. ad hanc reg. n. 24.* plura pro hoc argumenta citat *Simonet. cit. q. 85. n. 5. 6. 7.* licet enim tunc major, & tunc principalis utpote termini comparativi, saepe supponant positivum, respiciantque alia, respectu quorum majoritatem & principalitatem habeant, saepe tamen non nisi pro positivo accipiuntur, uti & terminus ille *primogenitus*, ut pulchre declarat *Parladorus l. 1. reru quotidian. c. 7. & Alciat. in l. illa verba. & l. proximus. de verb. signif.* non enim sumuntur tam positivè, quam negativè, ut sensum habeant: illa est suprema & major dignitas, quae nulla major est. *Castrop. loc. cit.*

4. Tertio notandum, quod si prima dignitas unita est Capitulo, non subjacet huic reservationi; quia vi unionis quasi consopitur, & reputatur, ac si non esset; proinde dignitas, quae in ordine ei succedit, reputabitur prima, & huic reservationi subjacebit. *Garc. n. 269. citans pro hoc Rot. in Verdu. Diaconatus. 9. Martij. 1580. Castrop. n. 5. citans Barb. n. 102. Riccium &c.*

5. Quarto observandum, simili ratione, ubi prima seu major ex concurrentibus dignitatibus est expers reservationis, puta, si esset de jurep. Laicalis, majoritas hac nihil penderetur, quo minus ei in ordine ad effectum hujus reservationis succederet altera. *Lott. l. 2. q. 33. n. 34. citans aliquot Rota decis.*

6. Quinto observandum, ut dignitas subjaceat

reservationi, debere esse actu, & non solum in potentia primam; sic casu quo dignitas aliqua erecta vel erecta esset in primam sub conditione aliqua, quae tempore illius dignitatis necdum erat purificata: Item si esset erecta in primam seu majorem, habendam pro tali non nisi post mortem obtinentis nunc primam non subjacebit huic reservationi. *Garc. n. 257. citans Gonz. gl. 51. n. 58. Castrop. n. 2.* qui etiam addit, procedere, licet in erectione adjecta sit Clausula: *ex nunc prout ex tunc*: cum clausula haec, etsi efficax sit ad retrahendum effectum à die data, hoc intelligendum tamen non sit, nisi quando conditio purificata. Addit tamen *Garz. n. 258. & ex eo Chok. l. c. n. 22.* quod, si tamen dignitas talis, quae tempore vacationis necdum erat prima, ante provisionem vero effecta est prima (quia forte jam impleta conditio, vel mortuus est, qui dignitatem alias primam obtinebat) adhuc fore subjactam huic reservationi; uti & è converso, dum dignitas, quae modò actu est prima, post vacationem impotterum desinet esse prima, & ipsa adhuc comprehenditur hanc reservatione. *Garc. n. 259.*

7. Sexto notandum, quod, etsi dignitas aliqua Ecclesie Cathedralis *ibidem* non sit major, si tamen in Collegiata aliquam haberet praerminentiam & jurisdictionem, adhuc subjacta sit huic reservationi, quia absolute est prima in Collegiata. *Garc. n. 260. Castrop. n. 2. citans Gonz. & Barb. Lott. l. 2. q. 33. n. 22.* & sic expresse habent ipsa verba hujus regulae, quae per modum appendicis eidem posteriores Innocentio VIII. Pontifices adjececerunt, ut videre est apud *Chok. ad hanc regulam. num. 16.* ubi etiam quod locum non habeat haec regula in Germania, ubi vi Concordatorum ordinario jure de illis dignitatibus providendum per illos inferiores, ad quos collatio, provisio, praesentatio, electio, seu quaelibet dispositio spectat. Similia habet *ad reg. 8. n. 3.* quae, si accipiantur de dignitatibus in Cathedralibus post pontificalem majoribus & principalibus in Collegiatis, patet id manifestè falsum esse, cum expresse in Concordatis Germania, in §. *item placet. sub finem.* excipiantur hae dignitates, & Pontifex eas sibi reservet. vide *Engels ad tit. de preb. n. 50. Pirh. ad tit. eundem. n. 362.* nisi tamen Ecclesie aliqua de super speciale indultum Apostolicum habeant, g. Salisburgensis & Augustana eligendi Praepositum, ut *Pirh. ibid.* Quod si autem accipiantur de iis dignitatibus, ad quas in memorata appendice adjecta extenditur haec reservatio majorum dignitatum etiam Cathedralium & principalium in Collegiatis, ad eas dignitates, quae, etsi non sint majores in Cathedralibus, ex Apostolica tamen Sedis indulgentia, vel ordinaria auctoritate, aut consuetudine praescripta, vel aliis quovis modo in Collegiatis Ecclesiis principalem praerminentiam habere noscuntur, ut loquitur dicta appendix, verum est, quod haec appendix, seu haec regula quod ad hanc appendicem locum non habeat in Germania; cum per Concordata his dignitatibus provideatur jure ordinario per illos inferiores, ad quos alia collatio, praesentatio, vel electio spectat.

8. Denique notandum ad dignoscendum, quanam sit major vel principalis dignitas, ubi duae vel plures concurrunt, ante omnia spectandum, quid fuerit ab initio constitutum in erectione ipsius Ecclesie aut dignitatis, ut, si de hoc liqueat, ab eo non sit recedendum. *Lott. loc. cit. num. 31. citans Abb. c. de multa. de preb. num. 22. Cassan. in Catal. gloria mundi. p. 4. consil. 41. Gamb. de auct. Leg. Selv. &c. addit.*

additque num. 32. & seq. standum quod ad hæc libris ipsius Ecclesiæ præcipue, si essent antiqui & bene custoditi, idque multo magis, si essent adminiculati in annalibus seu chronicis; cum scriptoribus annalium & historiis plurimum defertur; idque etiam si tales scriptores loquerentur de alieno auditu, non autem de proprio sensu. Ubi verò non constat de hujusmodi fundatione, & institutione, potiores partes sibi vindicari consuetudo (puta, Ecclesiæ, de qua agitur, aut eâ deficiente, Provincia, in qua sita est Ecclesia) quæ in hac materia magis attenditur quàm jus commune, ut Beltram. ad Gregor. decis. 441. n. 5. & quemadmodum consuetudo seu sola communis reputatio sufficit pro constituenda dignitate, ita ut ea, quæ communiter reputatur esse dignitas, hoc ipso evadat talis, etsi aliàs de jure non esset dignitas, ut Paris. de resign. l. 2. q. 1. n. 83. Mandos. ad reg. 3. q. 1. num. 2. Menoch. conf. 257. n. 36. &c. apud Lott. loc. cit. n. 29. sic pari & fortiore ratione consuetudo potest facere dignitatem aliquam majorè vel minorem aliâ. Lott. n. 36. citans Boët. decis. 286. num. 1. Card. conf. 62. num. 1. &c. Sic in Gallia & Hispania, ut Castrop. Decanatus est major dignitas: alibi, & præsertim in Germania Præpositura. In collegiatis verò ille habet majorem dignitatem, qui toti Canonicorum collegio præest. Pirh. de præb. n. 349. Castrop. n. 2. citans Azor. d. c. 34. q. 10. Paris. ubi ante. n. 83. Jam autem etiam, præscindendo à consuetudine, & ceteris paribus, expendendæ sunt circumstantiæ hujusmodi, quæ magis conspicuam reddunt ipsam dignitatem unam præ altera. Lott. n. 45. Quæ vel se tenent ex modo assistendi in divinis, ut dum quis ibidem digniore uteretur ornatu, potissimum si ornatu esset pontificalis, puta, si quis uteretur mitrâ; dum enim vestis deferenda est pro ratione cuiusque dignitatis, juxta c. vestimenta. de consecratione. d. 1. & l. sed et si. ff. de usus. & ex qualitate extrinseca ornamentorum persona, colligitur etiam majoritas dignitatis, juxta cap. ut apostolica. de privil. in 6. consequens est, eum digniorem reputari, qui dignioribus indutus vestibus, Cassan. in Catal. gloria mundi. p. 7. consid. 44. Lott. à n. 46. Aut præstantiorem ibidem locum occuparet; Sedes enim nobilior assignatur ei, qui majorem obtinet dignitatem. Lott. n. 40. cit. Gamb. de off. Leg. l. 3. n. 107. Bald. l. 1. conf. 87. in princ. Card. &c. juxta quod notant Gl. & DD. in l. decernimus. c. de sacros. Ecclesiis. Aut ex præstantia muneris, quod ibidem quis obit. Lott. n. 51. citans Cassan. ubi ante. n. 42. Considerandus etiam honor, qui alicui exhibetur, siue consistat in obsequio amplici, siue in emolumento, cum stipendia meliora designent, aliquem esse magis acceptum Principi, & majoris virtutis; juxta l. nemo. c. de off. magist. & Gl. in c. de multa. de præb. Lott. n. 52. Consideranda denique majoritas administrationis; dum videlicet ea est cum, vel absque jurisdictione. Cui etiam quandoque accedit signum aliquod intrinsecum, ut Custodia sigilli capitularis, vel extrinsecum, veluti, si sceptrulum aut virgam aliquam præ manibus gesserit, utpote quod gestamen signum est imperii alicujus & jurisdictionis. Lott. à n. 33. citans seipsum. q. 16. à n. 47. & Cassan.

9. De cetero pro efformanda dignitate ad effectum hujus reservationis minime exigi jurisdictionem, sed sufficere administrationem, cui cohereret simplex præminentia, ita ut hæc adhærens ei præminentia verè ac propriè dicatur dignitas, cujus

exemplum habes in Thesauria seu Cimeliarchatu, tradit Lott. à n. 23. citans Oldr. conf. 150. n. 3. Abb. in c. de multa. n. 23. Mascari. conf. 515. n. 4. Azor. p. 1. l. 3. c. 13. q. 2. & 5. &c. hæc veluti exemplificans addit Chok. ad reg. 2. n. 20. ex Mandos. & Boët. quod licet Præpositus Ecclesiæ collegiatae haberet sessionem supra Decanum, quia tamen Decanus haberet alias præminentias, puta jurisdictionem & curam in eligentes, & ceteros dictæ Ecclesiæ Clericos, Decanatum esse dignitatem principalem; idque conformiter ad decis. Rotæ 451. in novis, ubi dicitur illa dignitas major, in qua concurrunt hæc tria: quod sit electiva, quod habeat administrationem bonorum temporalium, prærogativam stalli in choro, & vocis in capitulo; verum hæc, præscindendo, ut dictum, à consuetudine vel institutione contrariâ.

10. Secundò reservantur in hac regula Prioratus, Præpositura, Præpositus, aliæque dignitates conventuales, & Præceptoris generales Ordinum quorumcunque, sed non militarium. Circa quod notandum primò, comprehendi hic dignitates principales, conventuales, regulares perpetuas, seu monasteria Regularium, quæ non reguntur per Abbates (de his enim agit regula præcedens) sed per Priores & Præpositos, quorum electio non fit à Religiosis simul congregatis, quæque, ut addit Castrop. dari solent in Commendam; nequaquam autem comprehendi Prioratus, Præposituras, aliæque dignitates seculares, aut etiam regulares non perpetuas, ut sunt Ordinum mendicantium. Garc. cit. c. 1. n. 271. & 272. Pirh. de præb. n. 349. Chok. ad hanc reg. n. 28. Castrop. cit. p. 19. n. 6. Azor. p. 2. l. 6. c. 34. q. 10. Gonz. gl. 51. num. 59. Barb. de potest. Episc. alleg. 57. n. 103.

11. Secundò notandum, dum hic excipiuntur Prioratus Ordinum militarium, ut sunt S. Joannis Hierosolym. seu Melitens. S. Mariæ Teutonicorum, S. Jacobi Calatravæ in Hispania ob præclaræ eorum in Ecclesiam merita, non excipi Prioratus Ordinum, qui ex instituto proprio non militiæ, sed hospitalitati dant operam. Authores cit. vide Castrop.

12. Tertiò reservantur beneficia quæcunque familiarium Papæ, nec non Cardinalium continuorum commensalium, etiam si solum jus ad ea obtinuerint. Circa quæ notandum primò, familiaritatem in ordine ad hanc reservationem dici illam, quæ ex officio (sumendo officium latè pro certo obsequio domestico erga personam ipsius Domini, etiam si versetur in coquendo cibos) & in ipsius officii contributione reciprocè præstitâ commensalitate consurgit; ita ut ad hunc effectum requiratur certa deputatio ipsius Domini, factaque ab eo electio personæ ad tale ministerium ex animi sententia, sine fraude vel fictione, cui reciproca sit commensalitas, eaque continua, saltem per quatuor menses, adeo, ut non attendatur commensalitas habita alio respectu, quàm certi hujus ministerii, seu servitii erga personam Domini. Et si ex alia causa, quàm obsequii & ministerii hujusmodi, suppeditarentur alicui alimenta, nequaquam concluderetur ad familiaritatem, quantumcunque in causa foret officium aliquod separatam à ministerio extra cultum personæ ipsius Domini. Lott. l. 2. q. 35. num. 6. Gomez. &c. Ac ita demum ad effectum hujus reservationis veri familiares & Commensales Papæ sunt, quotquot Officiales Papæ in palatio deserviunt, aut custodiam faciunt, & hinc ex palatio

pancia

panem habent, etiam si ibi non habitent, nec in tinello comedant, aut panem & cibos in naturâ, sed salarium seu mercedem in pecuniâ, seu expensas cibarias recipiant. Castrop. loc. cit. n. 7. citans Simonet. q. 35. Farinac. decis. 69. num. 3. in novis &c. Quin & absentes dici posse familiares, & continuos commensales, quando pro negotiis Domini animo redeundi absunt; quin & si pro suis negotiis absint, & interim suis expensis vivant; quia præsumuntur animo redeundi abesse; si tamen ultra quinquennium sic absint, præsumitur animi mutatio, & sic cassatur familiaritas, ut tradit Chok. loc. cit. n. 33. ex Simonet.

13. Veruntamen & præter hos dantur familiares ex privilegio, in quibus etsi jam dicta deficiant, solumque panem honoris, ut ait Lott. cit. q. 32. num. 23. ex palatio Papæ habeant, & nihil percipiant præter emolumenta suorum officiorum venalium; eo ipso tamen, quod Pontifex, nempe Paul. 3. in consuet. sub. 78. ut Castrop. quam Lott. dicit esse tertiam hujus Papæ in novo Bullar. & Julius 3. in consuet. sub. 44. illos declarant pro veris familiaribus, & continuis Commensalibus in omnibus ac per omnia, & etiam in specie in ordine ad effectum hujus reservationis verè tales reputantur, & non per fictionem juris. Castrop. loc. cit. Lott. loc. cit. & l. 2. q. 29. num. 2. Tales igitur sunt Secretarii Apostolici, scriptores Apostolicarum litterarum, Cubicularii, Milites S. Petri, Protonotarii non participantes seu supernumerarii (de quibus specialiter vide Lott. fust. l. 2. q. 28. præcipue num. 45.) scutiferi, subdiaconi, Rotæ Auditores &c. Castrop. & Lott. l. cit. de Conclavistis autem specialiter ait Garc. cit. c. 1. num. 311. & 312. quod etsi veros illos familiares declararit Sixtus V. id tamen solum intelligendum de conclavistis conclavis, in quo ipse fuit electus in Papam, ac proinde locum non habere in aliis, nisi ad sit similis constitutio, qualem etiam fecit Paul. V. de Conclavistis sui conclavis, & Leo X. de suis.

14. Porro Cardinales ipsi familiares non sunt Papæ (intelligendo hoc de familiaritate, de qua loquitur hæc regula, seu vi cuius verè dici possunt Commensales, & comprehensi hac regulâ) etsi à Papa panem honoris habeant, suntque de cetero ejus familiares eo respectu, quod se obsequiales exhibeant Papæ, & quidem plus quam alii. Lott. cit. q. 32. num. 69. citans Gomes. ad hanc regulam. q. 13. num. 11. Unde etiam familiares Cardinalium dici nequeunt familiares familiarium Papæ.

15. Quemadmodum etiam, quia Auditor Rotæ, hoc ipso quod sit familiaris Papæ, esse non potest familiaris Cardinalis, etiam si eum comitetur in legatione (sicut enim familiaritas Papæ superinductâ familiaritate Cardinalis illam præfocet & extinguit, ut Gonz. gl. 51. num. 66. ita si præcesserit, impedit effectum hujus familiaritatis. Lott. l. 2. q. 32. num. 77. & 78.) ita familiaris Auditoris Rotæ dici non potest familiaris Cardinalis, seu familiaris mediâte familiarium Cardinalis, licet in Tinello comedat cum aliquibus familiaribus Cardinalis, ait Chok. ad hanc. reg. num. 32. ex Crescentio decis. 5. de prob. ac proinde per hoc, quod reservata essent beneficia familiarium Papæ, dici non poterat hoc ipso reservata esse beneficia familiarium Cardinalium; sed necesse erat, ut reservatio hujus regulæ se in individuo & expressè ad familia-

res Cardinalium extenderet. Lott. cit. n. 69. & 70.

16. Applicando nunc eadem familiaribus Cardinalium, illorum familiares & commensales in ordine ad effectum hujus reservationis sunt, qui ad honestum eorum servitium deputati, tanquam famuli seu servitores illis deserviunt, & ob eam causam eorum expensis aluntur. Castrop. l. cit. n. 9. Garc. loc. cit. num. 314. Quales quia non sunt Cardinalium nepotes, Consanguinei, Amici, alitve ex eleemosynâ, aliâve de causa expensas victus, aut etiam mensam ipsam à Cardinali, in ejus etiam domo, habentes, hæc reservatio non comprehenduntur. Castrop. loc. cit. citans Mascari. de prob. Concl. 755. num. 3. & Barb. de pot. Ep. alleg. 57. n. 11. Garc. loc. cit. n. 314. Chok. ad hanc reg. num. 37. Item quia tales servitores & famuli Cardinalium non sunt eorum Vicarii, visitatores (Auditores Generales ut Lott.) provisores, similisque ab iis designati in eorum Episcopatibus, Archidiaconatibus, Abbatibus &c. etsi à Cardinalibus expensas, seu mensam aut salarium in stipendium accipiant; sed potius Officiales seu Judices appellantur, & titulo hujus officii salarium accipiunt. Quin & potius dignitati, quam personæ Cardinalis deserviunt, ad eorum beneficia hæc reservatio se non extendit. Castrop. loc. cit. n. 10. citans Gonz. gl. 51. n. 66. Chok. ad hanc reg. num. 35. Lott. l. 2. q. 32. n. 127. Garc. n. 318. & seq. contra Seguram de Avalos in directorio Judicum fori Eccl. p. 1. c. 14. n. 34. censentem, judices ordinarios vel delegatos Episcoporum venire appellatione famulorum, & communi usu loquendi dici famulos. Item contra Simonet. Mandos. & Rotam, quos tamen hoc ipsum intelligere, ait Garc. n. 322. de iis, qui ex verè familiaribus & continuis commensalibus Cardinalis assumpti in Vicarios, Visitatores &c. eo quod hi ob Vicariatum non videantur dictâ familiaritatem amittere, sed potius continuare, cum maneat in servitio Cardinalis, ejusque expensis vivant, & hoc ipsum docet Chok. loc. cit. Castrop. loc. cit. Garc. n. 322. qui tamen addit contrarium esse, nimirum amittere familiaritatem, & non reservari ejus beneficia, qui constitutus à Cardinali Vicarius sine salario & expensis. Quod utique intelligendum de beneficiis, quæ acquirit talis post sui in Vicarium assumptionem, & non de iis, quæ jam habuit ante Vicariatum, seu tunc, quando durabat familiaritas; hæc enim etiam post dimissam familiaritatem manent reservata, ut dicitur paulò post ex eodem Garcia. Item quia talis non videtur esse, qui Cardinalem accedebat gratiâ docendi cum litteras græcas, hebraicas, vel latinas, eo quod etsi ob eam causam ei portionem vini & panis ministrare jubebat, non faciebat hoc tanquam familiari, sed tanquam Magistro, non subjacere ejus beneficia reservationi, tradit Sarmiento apud Garc. n. 319.

17. Secundò notandum, hanc reservationem extendere se etiam ad beneficia familiarium unius Cardinalis, etiam si ea aliâs spectarent ad collationem ordinariam alterius Cardinalis; cum regula hæc loquatur generaliter & universaliter de quibuscunque beneficiis familiarium; ea autem sic natura generalis sermonis, ut includat omnes casus, etiam si in uno sit major ratio, quam in altero. Lott. l. 2. q. 32. n. 79. & 80. contra Fen. de Falcon & Sarmenl. Et in specie, ubi dispositio est concepta per verba universalia, & illius ratio proportionalis ad Cardinales, si sub eâ comprehenduntur, præterquam si de auferendo jus aliquod Cardinali concessum

cessum intuitu cardinalitatis dignitatis agatur. Unde cum aliis ligentur quoque Cardinales regulis Cancell. ut perpetuò tenuit Rota, item Pavin. & Felin. in c. ad aures. de rescript. n. 11. Selva. p. 3. q. 12. n. 31. &c. nihil est, quin etiam subijciantur huic regula, quò ad præsens punctum, ut expressè Rota in Ferrarief. Canonialis. 30. Martii 1626. Quod & inde patet, quòd in indultis Cardinalium, tam secundum novam, quàm antiquam formam expressè eis concedatur facultas conferendi beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalium, quòd necessarium non fuisset, si eorum ordinarii collatores non fuissent comprehensi sub hac tertia regula. Lott. à n. 83. Neque his obstat, quòd in reg. 30. vel, ut Lott. 33. dicantur beneficia hujusmodi familiarium pertinere ad dispositionem Cardinalis ordinarii Collatoris, præterquam enim, quòd in hac regula non fiat mentio hujus regulæ tertiæ, ut propterea nequeat considerari aliqua ejus modificatio per regulam illam 30. ut Cassad. decis. 38. super regulis. n. 11. regula ista 30. restringitur ad casum, quo cessent reservationes Apostolicæ, uti exprimitur in ipsa regula; ac proinde in Cardinale ordinario Collatore supponit indultum conferendi reservata, adeò, ut regula illa 30. censeatur famulari isti indulto. Lott. à n. 90. tametsi hodie indulta Cardinalium ita modificata sint per Constitutionem Gregor. XIV. & Pauli V. ut jam beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalium, sive intra sive extra Curiam, etiam si ad alterius Cardinalis collationem vel aliquam dispositionem pertineant, sint reservata, neque ullo modo ad collationem Cardinalis ordinarii Collatoris pertineant; neque si præsens sit in Curia tunc consensus istius requiri debeat. Item in tantum, ut regula illa 30. de nihilo inferviat, præterquam si Papa vellet concedere indultum specificè conferendi, nempe beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalis cum sufficiente derogatione dictarum constitutionum. Lott. à n. 93. His non obstante, quòd post mortem conditorum istarum constitutionum (quæ aliàs perpetuæ & non temporariæ sunt, ut ostendit Lott. n. 96. & 97.) eadem regula 30. per successores fuerit innovata, & cum aliis impressa, cum censeatur innovata cum eodem moderamine illi injecto per dictas Constitutiones; minime enim novum est, etiam leges abrogatas unà cum aliis non abrogatis promulgari, saltem ut earum noticia habeatur, & constitutionem manere perpetuò abrogatam, etsi cum aliis non abrogatis maneat in eodem volumine. Lott. n. 98. & 99. ex Abb. in c. nov. de judiciis. n. 33. & Gonz. ad reg. 8. §. 5. proem. n. 259. Addit Lott. n. 110. hoc ipsum procedere, etiam si idem Cardinalis esset patronus, & simul ordinarius collator, sive dum ipse Cardinalis est ordinarius collator dicti beneficii, quòd ipsum per plures num. *ibid.* probat Lott. & n. 109. ait, idem esse, sive dictus Cardinalis patronus & simul collator ordinarius sit præsens, sive abiens à Curia; quin nec opus esse requirere ejus consensum.

18. Tertio notandum hanc reservationem se extendere quoque ad beneficia eorum, qui sunt familiares familiarium Papæ vel Cardinalium, dum hi familiares familiarium designati sunt à Papa vel Cardinali, & aluntur expensis ipsius Papæ vel Cardinalis; secus est, si absque ulla assignatione pontificia, vel Cardinalis alantur ultroneè expensis ipsius familiaris Papæ vel Cardinalis; in priori enim casu serviendo familiari Pontifici vel Cardi-

nalis verè ac propriè Pontifici vel Cardinali inferviunt, & sunt illius veri commensales; secus in secundo, utpote in quo tantum serviunt familiari Papæ vel Cardinalis. Castrop. cit. p. 19. n. 8. citans Barb. de preest. Episc. p. 3. alleg. 57. n. 107. Garc. loc. cit. n. 325. & 329. dicens esse communem, & auctoritate Rotæ formatam, docetque eam absolute absque eo, quòd dictam distinctionem faciat, Lott. l. 2. q. 32. à n. 62. potissimum n. 67. Quòd si tamen deficeret sola dicta designatio Papæ vel Cardinalis, non leve ex hoc sumi argumentum ad probandum, reservationem non habere locum in beneficiis dictorum subfamularium, ut Castrop. *ibidem*. Quòd si etiam Papa vel Cardinalis familiari suo assignaret alimenta pro se & duobus, v. g. subfamularibus absolute sumptis, absque expressa illorum nominatione, ipseque familiaris plures, quàm duos subfamiliares haberet, nullius illorum subfamularium beneficia erunt reservata propter incertitudinem designationis, & quia non est ratio, cur potius hujus quàm istius beneficia huic reservationi subijciantur. Garc. Castrop. loc. cit. Chok. ad hanc reg. n. 34. Sed neque subijci huic reservationi beneficia eorum, qui sunt familiares familiarium ex mero privilegio & gratiâ Papæ talium, tradit *ibid.* n. 33. Chok. ex Alph. Sotto.

19. Quarto notandum, extendere se hanc reservationem ad beneficia familiarium, quæ receperunt, aut habuerunt durante dictâ familiaritate (qualia adhuc sunt, etsi ea receperint ante familiaritatem, & consequenter hac reservatione reservata. Lott. loc. cit. n. 76.) quantumcunque brevi tempore duraverit dicta familiaritas; cum ad hoc, ut locum habeat hæc reservatio, non requiratur, familiaritatem durare aut durasse determinato tempore aliquo (uti ad hoc, ut intret regula 30. requiritur, familiaritatem durasse ad minimum 4. menses) Garc. n. 176. citans Mandos. ad hanc reg. q. 10. Castrop. l. cit. n. 11. Chok. *hic* n. 31. Non tamen sufficit durasse familiaritatem illam Cardinalis solum Sede Papali vacante, cum illo tempore nulla sit reservatio regularum cancell. utpote quæ cum morte Papæ expirant; sed requiritur, ut duraverit aliquo tempore, quo regulæ hæc locum habent. Unde etiam ad probandam hanc familiaritatis qualitatem (quæ ipsa probatio requiritur, ut hæc reservatio intret. Paris. de resign. l. 10. q. 3. num. 21. apud Castrop. loc. cit.) non sufficit ostendere, aliquem Sede vacante receptum in familiarem Cardinalis, Castrop. loc. cit. ex Barb. cit. alleg. 57. n. 110.

20. Quinto notandum, hanc reservationem extendi ad beneficia, quæ talis habuit durante familiaritate, etiam si ante mortem desierit esse familiaris. Chok. loc. cit. Garc. n. 277. citans Granuc. ad Simonet. q. 35. num. 40. Castrop. n. 12. Lott. loc. cit. n. 75. sic enim expressè dicitur in ipsa regula.

21. Sexto notandum, extendi hanc reservationem etiam ad beneficia dicta, etiam si quis ad illa durante familiaritate non habuisset nisi jus ad rem; dicitur hoc ipsum expressè in regula. Garc. n. 178. Castrop. cit. nu. 12. Quòd si tamen post hoc jus ad beneficium familiaris nunquam fuisset consecutus jus in eodem beneficio, eò quòd v. g. decessisset ante consecutionem hujus juris in re, reservationem hanc non intrare, censet Castrop. loc. cit. eò quòd, ut ea intret, beneficium vacare debeat ratione ipsius familiaris; in dicto autem casu beneficium dici non posset vacare per obitum familiaris; beneficia enim non dicuntur vacare per obitum habea-

habentis solum jus ad illud. Contrarium rectius docet Garc. n. 281. ubi ait, ad contrahendam hanc five vi hujus regulæ reservationem sufficere, quod jus ad beneficium competierit familiari durante familiaritate, five illud beneficium deinceps vacet ex persona istius, five alterius; cum in hac regulâ nihil dicatur de vacatione beneficiorum per obitum, aut aliâ ratione personarum istorum familiarium, uti dicitur in *reg. 30.* in qua proinde locum habebit, quod tradit Castrop. nimirum vi illius reservata non esse beneficia, ad quæ familiares aliquando jus habuerunt, nisi etiam in iis aliquando (licet cessante familiaritate) jus habuerint; cum vacare ea sit impossibile per eorum obitum, nisi prius habuissent jus in illis.

22. Septimò notandum, juxta probabiliorem, præscindendo à contraria consuetudine, neminem ob dictam familiaritatem impediri, quò minus in Ecclesiâ, in qua est consuetudo, seu privilegium optandi, posset dimisso beneficio, quod habet, optare aliud, cum æquum non sit, ob qualitatem speciali honore dignam (qualis est dicta familiaritas) privari aliquem jure aliis istâ qualitate carentibus concessio. Castrop. *loc. citans Card. cons. 126. Gonz. gl. 34. n. 42. Barb. alleg. 57. num. 114. Garc. n. 336. citans insuper Simonet. q. 45. n. 8. Rebuf. &c. beneficium verò de novo optatum à familiari manere liberum à reservatione (nisi forte optans tempore optationis haberet qualitatem inductivam reservationis, v. g. esset actu familiaris: vel etiam, nisi fortè in hac optatione non mutaretur titulus beneficii, dum nimirum solum locus in choro, Sedes in capitulo, aliæque qualitates extrinsecæ mutarentur, ut Garc.) & beneficium dimissum manere reservatum; adeoque ad illud non dari optionem, tradunt Castrop. & Garc. *loc. cit.* Contra quod dici nequit optatum subrogari loco dimissi, & sic cessare reservationem respectu dimissi, & afficere optatum; nam mutato verè ipso titulo beneficii, adhuc talis subrogatio inducere nequit reservationem; aliâ enim permutare liberè posset habens beneficium reservatum, & dicere, loco beneficii reservati & permutati succedere aliud eandem subiens reservationem. Quia etiam sic beneficium semel reservatum non manebit semper reservatum, quod dicendum non est. Castrop. *loc. cit.**

23. Octavò notandum, In collatione talis beneficii vacantis ex obitu, aut aliter ratione personæ familiaris faciendâ per Papam requiri consensum illius Cardinalis, cujus fuit familiaris ille, modò is Cardinalis in Curia tempore vacationis existat. Chok. *ad hanc reg. num. 29. Garc. loc. cit. n. 275.* Procederetque id ipsum, etiam si illud beneficium vacet in Curia. Chok. *ibidem.* Nullatenus autem requiri consensum alterius Cardinalis, tametsi is esset aliâ ordinarius Collator illius beneficii, Chok. *ibid.* vide dicta *notab. 2. ex Lott.* Quòd si autem familiaris iste prius fuisset in familiaritate alterius Cardinalis, & stante hac familiaritate habuisset beneficium, vivatque uterque Cardinalis tempore vacationis, illius consensus requiritur, in cujus familiaritate decedit familiaris Garc. *loc. cit.* Contrarium tamen tradit Lott. *l. 2. q. 32. n. 72.* nimirum quòd ad beneficia, quæ priore familiaritate durante obtinebat, & in quibus, vel ad quæ, priore illâ familiaritate durante, juseis compete-
bat, Cardinales, quorum prius fuerunt familiares, suum habeant præbere consensum; idem dicit *num. 120.* Si tamen prior Cardinalis mortuus est,

requiritur nihilominus consensus secundi Cardinalis superstitis, ad cujus familiaritatem transit, dum is in Curia est, Lott. *n. 17.* non obstante, quòd medio tempore, scilicet inter obitum prioris & transitionem ad familiaritatem alterius Cardinalis beneficium simpliciter fuerit affectum Cardinalis beneficium, quæ familiaris ille obtinuit durante familiaritate Papæ, tanquam reservata vi hujus regulæ spectant ad liberam collationem Papæ, ita ut nullo modo intret *reg. 33.* de adhibendo consensu Cardinalis patroni; eò quòd per familiaritatem Papæ beneficium afficitur simpliciter, non personæ Papæ, sed ipsi Sedi Apostolicæ, quæ nunquam moritur; ac proinde, licet familiaritas non transeat in novum successorem, transeat tamen in eum affectio. Lott. *n. 121. & 122. ex Caslad. decis. 23. de regulis.* Unde etiam censet Lott. *num. 123.* contra Gamb. *de off. leg. l. 3. q. 16. num. 167.* inclinantem in contrarium, quòd si Papa concessit Cardinali indultum conferendi beneficia qualitercunque reservata, præterquam reservata ex familiaritate Papæ ipsius concedentis hoc indultum, beneficium talis familiaris per ejus obitum vacans mortuo jam Papâ indulgente, non cadere sub indultum, sed manere reservationem Papæ, eò quòd, licet cesset familiaritas, non tamen cesset affectio, seu reservatio ex familiaritate, & Papa indulgens non restringit se ad beneficia vacantia suorum familiarium, sed ad reservata seu affecta ex hujusmodi familiaritate, & ita contemplatus non fuit in momento vacationis familiaritatem, sed reservationem inde causatam; dicitque Lott. *n. 125.* suam hanc sententiam probatam à Rota in *Glennis. beneficii. 21. Junii 1628.*

24. Notandum nonò, ad inducendum hunc effectum reservationis, uti & requirendi à Cardinale patrono consensus, requiri dictæ familiaritatis, dum de ea non constat, probationem plenam. Lott. *cit. q. 32. n. 129.* juxta *decis. Rota 584. p. 1. recent.* Porro unde probatio hæc peti possit, assignat sequentia (quamvis *n. 142.* dicat in casu, quo non sufficit simplex probatio, sed exigitur talis, quæ constituat reservationem notoriam, vix sit, eam ex hujusmodi mediis stabilire) primò prolatio libri ipsiusmet Cardinalis seu Rotulæ, in quo appareat descriptio omnium familiarium talis Cardinalis. Chok. *ad reg. 30. n. 38. Lott. l. paulò post citando.* Imprimis hic liber sufficit pro probanda negativa, seu quòd talis non fuerit ejus familiaris, nimirum ubi in eo nomen ejus non inveniretur, ita etiam, ut si liquidò constaret de stylo Cardinalis in non habendo pro familiaribus alios, quàm descriptos in tali libro, hæc probatio negativa excluderet quocumque argumentum in contrarium. Lott. *à num. 130.* Pro probanda tamen affirmativâ, seu quòd quis fuit familiaris, dum nimirum ejus nomen in eo descriptum reperitur, non sufficit (saltem ubi agitur de justificatione reservationis; secus est de simpliciter justificatione narrativa, prout distinguit Beltram. *ad Gregor. decis. 166. n. 10.* apud Lott. *n. 135.*) nisi concurrant alia adminicula. Lott. *à nu. 133.* Secundò, prolatio alicujus dispositionis ipsiusmet Cardinalis jam vitâ functi implicans tractatum proprium positivum de tali tanquam familiari, v. g. exhibitio testamenti Cardinalis, in quo talem honoraret titulo Legati, quod tamen ait Lott. *num. 137.* se intelligere, modò concurrant alia adminicula, cum in hac re ne quidem steterit simpliciter literis patentibus

abus ipsius Cardinalis super familiaritate (& ut addit Chok. *loc. cit.* non probetur ea nequidem per assertionem Cardinalis) siquidem quod ad hoc punctum in eo discrimen est inter literas Cardinalis & Papæ, item inter assertionem utriusque, quod Papa tanquam supremus Princeps possit fingendo, dum nimirum decernit aliquem esse suum verum, & non fictum familiarem, hoc ipso statuere cum verè talem, & hic fit fictionis effectus; quod non potest Cardinalis, utpote apud quem requiritur factum, nimirum servitium & commensalitas, & verba non sufficiunt. Lott. à num. 137. Chok. *loc. cit.* citans Simonet. *de reserv. q. 36. n. 6.* qui etiam addit, ita ad probandam familiaritatem Papæ sufficere solius Papæ assertionem aut literas, ut in contrarium probatio non admittatur; citat pro hoc Caputaq. l. 1. *decis. 306.* quod tamen intelligendum ait, modò talis assertio principaliter de facto ejus proprio sit probata; secus si sit enunciative & propter aliud emanata. Citat pro hoc Roman. *consil. 180. n. 3.* Simonet. *q. 36. num. 7.* qui etiam n. 16. dicit, adhuc familiaritatem probari per unum testem, & communi famâ cum aliis, qui audiverunt, Papam appellasse aliquem familiarem suum. Tertio, productio testium deponentium & concordantium de dictis circumstantiis, ex quibus confurgit familiaritas, nimirum & præcipuè de deputatione ad certum servitium, & commensalitate, seu propterea præbito alimento. Lott. à num. 140.

25. Notandum denique, quod probatâ familiaritate ad tempus aliquod, ea præsumitur continuata, nisi justificetur contrarium. Lott. n. 143. citans Beltram. *ubi ante. n. 12.* Gomez. & c. qualiter de dissolutionem familiaritatis non concluditur per recessum à domo, vel etiam ab Urbe, cum recedere potuerit de mandato, aut licentia ipsius Cardinalis. In quo casu non minus dicatur continuus Commensalis, cum verbum illud *continuuè* accipiendum sit civiliter, ut non excludat absentiam pro negotiis propriis aut Cardinalis. Lott. n. 144. Neque etiâ per renunciationem alterutrius, puta, vel Cardinalis vel familiaris; cum Societas, uti non contrahitur, nisi simultaneo consensu, ita etiam non dissolvitur, nisi simultaneo disensu. Et quod dicitur §. *manet instir. de Societ.* societatem alterutrius renunciatione dissolvi, id intelligendum, eam dissolvi solum in præjudicium renunciantis, non autem, ut is etiam se eximat à vinculo societatis erga alterum: adeòque necesse est, fieri illam renunciationem præsentis seu consensio. Lott. à n. 146. Unde jam etiam, non obstante recessu absque licentiâ vel mandato Cardinalis, quantumcumque animo non redeundi, modò is Cardinali seorsim declaratus non sit, durabit effectus semel contractæ familiaritatis in ordine ad reservationem. Lott. n. 150. ex Simonet. *q. 35. n. 24.* Quod si tamen, redeunte familiari, Cardinalis alium in ejus locum subrogavit, vel quovis alio argumento possit colligi utrumque animus non continuandi, eò quod Cardinalis v. g. cassando à sportula, seu retributione, eum habere noller amplius pro familiari, uti & si familiaris per Cardinalem licentiatu seu dimissus fuit à familiaritate, omnino & absolute dicitur finita familiaritas. Lott. à n. 151. juxta *decis. Rot. 584. p. 1. Recent.* & plures, quos citat. In simili de contract, solutâ, & finita curialitate; vide eundem Lott. hac eadem *q. 32. ferè à n. 38.*

Questio 547. Ad majorem elucidationem prioris regula, quidnam limitationis, vel extensionis ei adjiciatur, aut quid specialius disponatur per regulam 30. aut aliàs 31. qua est de impetrantibus beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalium?

1. Respondeo primò: in ea disponi, quod impetrans tale beneficium teneatur exprimere nomen & titulum ipsius Cardinalis, de quo nihil statutum in *reg. 3.*

2. Secundò, quod si is Cardinalis fuerit in Curia, ejus ad id accedat consensus, aliàs facta super tali beneficio gratia à Papa sit nulla. De quo pariter nihil statutum in *reg. 3.* Quod ipsum tamen in adjecta huic regulæ limitatione per Julium III. restringitur hoc modo: nisi illud beneficii generaliter à Papâ reservatum, vel ratione officii, videlicet scriptoris, quod talis familiaris gerit; vel quia esset major dignitas; tum enim Papa conferret sine dicto requisito consensu. Chok. *ad hanc reg. 30. n. 31.*

3. Tertio, quod idem servandum, si dicti familiares Cardinalium familiares esse desierint, & ad aliorum Cardinalium similem familiaritatem transferant, quò ad beneficia, quæ durante priore familiaritate obtinuerint, & in quibus jus eis competierit, ita quòd ad illa Cardinales, quorum prius familiares fuerunt, suum habebunt adhibere consensum. Quod ipsum quoque Julius III. in adjecta à se huic regulæ alterâ limitatione ita restrinxit, ut si collatio beneficii hujus Cardinalis spectet ad alium Cardinalem, tum collatio liberè fieri possit ab hoc Cardinale collatore (intellige, ut expressè dicitur in dicta limitatione, cessantibus Apostolicis reservationibus) ita ut non requiratur consensus illius Cardinalis, in cujus servitio defunctus erat familiaris; eò quòd, ut addit Chok. *loc. cit.* privilegiatus Cardinalis non debet uti privilegio adversus alium privilegiatum Cardinalem.

4. Ac denique declarat idem Julius III. in prima hac limitatione, familiares Cardinalium quòd ad effectum hujus regulæ censeri, qui ipsorum familiares continui commensales ad minus per 4. menses, etiam ante Cardinalatum fuisse probarentur, de quo pariter nihil in *reg. 3.* cum ex vi illius, sive ut illa intret, familiaritas sic ibi non restringatur, ut dictum.

5. Ex quibus omnibus vides, regulam hanc non inducere reservationem diversam ab ea, quæ inducta per *reg. 3.* sed solum superinducere necessitatem exprimendi nomen Cardinalis, & requirendi dicti consensus in impetratione beneficiorum illorum reservatorum per *reg. 3.* non quidem omnium, sed solum illorum, quæ vacant præcisè per obitum. Unde huic *regula 30.* seu quòd ad istam necessitatem exprimendi nominis & expetendi consensus, aut etiam continuatæ ad 4. menses familiaritatis non subjacebunt beneficia dictorum familiarium (etsi de cætero reservata sint & maneat vi *reg. 3.*) Primò quæ vacant per resignationem familiaris. Chok. *ad hanc reg. n. 34.* citans Paris. *de resign. l. 7. q. 28. n. 4. & l. 4. q. 10.* Rebuffi *in additione ad hanc reg. & decis. Rotæ 16. de præb. apud Cassad.* Quod procedit etiam, dum facta resignatio permutationis gratiâ. Chok. *n. 33.* citans Gomez. *ad hanc reg. 30. q. 4.* Licet autem non subjiciantur huic regulæ beneficia resignata ab infirmo, dum hic supervivit 20. dies post resignationem, subjacent tamen ea, si intra 20. dies moriatur;